

Idees

Els sentiments de l'aigua

La guerra sobre el pla hidrològic de fa uns quants anys ens va deixar una herència nefasta que ara tornem a pagar: la conversió del debat sobre l'aigua en una guerra emocional, en una confrontació de greuges entre territoris, que impedeix tota discussió tècnica racional sobre què hem de fer per tenir aigua per a tothom. Els dos grans partits espanyols van convertir la guerra de l'aigua en l'instrument per a plantar la bandera fins al fons als diversos territoris, presentant-se com els valedors incondicionals dels interessos dels uns o dels altres. Amb el debat sobre l'aigua han fidelitzat els territoris respectius i els han confrontats. Però tots plegats vam caure en el joc i vam convertir la discussió sobre l'aigua en un debat sentimental en què cadascú aportava greuges, discriminacions o recels acumulats durant anys i de vegades durant segles.

Certament, va començar el PP quan va intentar imposar la seva visió sobre el repartiment de l'aigua, "por cojonas", en sintètica expressió del ministre Arias Canete. Un ex-ministre que encara avui fa cara de perplexitat quan li parlen de la possibilitat de dur aigua del Roine per a Barcelona i respon que no cal anar a buscar aigua a fora. A fora de què? A fora d'Espanya, naturalment. Espanya, una *unidad de destino hidrológico en lo universal*. Però des de l'altra banda la intolerància i la sentimentalització del debat no va ser menor. Fins al punt que si defensaves la possibilitat d'estudiar un transvasament com el de l'Ebre la resposta no era que estaves equivocant i que hi havia solucions més bones; la resposta és que eres un lladre i un traïdor. Termes que, evidentment, no formen part d'una discussió tècnica, sinó emocional. A la revolta de les terres de l'Ebre contra el transvasament hi van participar emocions –més que legítimes, perfectament comprensibles– que no tenien res a veure amb l'aigua. Que tenien més a veure amb una sensació

Vicenç Villatoro

Escriptor

secular d'abandonament i de marginalitat, de no formar part del paisatge sentimental del país. Jo recordo haver començat discussions sobre l'aigua que s'acabaven parlant de la prohibició de les festes amb bous.

Però aquesta herència de conversió del debat de l'aigua en un debat d'emocions i de sentiments, més que no pas

"Entrar en el debat ha de voler dir poder debatre-ho tot. Que cap paraula ni cap solució no siguin criminalitzades, però tampoc imposades"

de raons i de solucions, es va agreujar quan es va posar en circulació la idea que no hi havia cap problema enlloc de manca d'oferta d'aigua, sinó que en tot cas hi havia problemes d'excés de demanda. Es va posar de moda dir que les polítiques de dur aigua a llocs on la necessitaven eren innecessàries, perquè de fet no la necessitaven, només s'ho pensaven. Que amb una nova cultura de l'aigua, que volia dir amb un consum menor, no calia cap mena de planificació ni d'obra. És clar, això situava la culpa del malestar en aquells qui consumien massa aigua. I a partir d'aquí, tothom va començar a acusar l'altre de ser ell qui es bevia més aigua de la que li tocava. Com un ferro roent,

ens vam anar passant els uns als altres l'acusació de no tenir prou cura d'un bé escàs. Des de Catalunya es va arribar a dir que el País Valencià no necessitava més aigua, que si en demanaven més era perquè la malbarataven i perquè la volien per als camps de golf i per a Marina d'Or. Des del món rural català s'engegaven els cíclics retrets contra la macrocefàlia barcelonina i el menyspreu pels urbanites metropolitans, que apareixien com una xucladora dels recursos del territori. Però des del món urbà es venia a dir que els pagesos són els qui més malbaraten l'aigua i els qui més en gasten, com si la fessin servir per produir uns aliments que només es menjaran ells o com si ens importés un rave l'equilibri territorial. Només ha faltat adonar-se que el sistema de transport de l'aigua té unes pèrdues elevadíssimes i que governs que estan

disposats a multar un ciutadà a causa de regar el jardí no han estat capaços de reparar canonades que perden l'aigua amb què es podrien regar milers de jardins.

Hem arribat a un punt en què no es pot parlar de l'aigua, perquè parles de més coses que no pas l'aigua. Hem arribat a un punt en què la qüestió de l'aigua té més a veure amb les referències genitals del ministre Canete o amb les versions modernes del "No serem moguts" que no pas amb un debat racional sobre l'administració dels recursos escassos. O traiem del debat

sobre l'aigua aquest component emotiu, irracional, sentimental, o no hi haurà cap manera de solucionar-ho. O deixem la guerra i entrem en el debat o prendrem mal. Però entrar en el debat ha de voler dir poder debatre-ho tot. Que cap paraula ni cap solució no siguin criminalitzades, però tampoc imposades. Que els tècnics ens puguin dir com aprofitem més bé els recursos sense que ningú tingui la sensació que li roben l'ànima. Estem disposats a parlar de tot? De transvasament, de nova cultura de l'aigua, del Segre, del Roine, de l'Ebre, del que sigui millor o del que pugui ser pitjor, sense prejudicis ni condicions? Si la resposta és que no, tenim guerra per dies. I problema per sempre.